

Nodarbinātības valsts aģentūras
ESF projekta „Kompleksi atbalsta pasākumi”
Nr.1PD//1.4.1.1.1./09/IPIA/NVA/001

aktivitāte
„JAUNIEŠU DARBA PRAKSE”

2010.gada 1.augusts – 2011.gada 31.decembris

Rīga, 2012.gads

SATURS

SATURS	2
1. SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	3
2. AKTIVITĀTES APRAKSTS	4
3. AKTIVITĀTES NORMATĪVAIS REGULĒJUMS	5
4. AKTIVITĀTĒ IESAISTĪTO BEZDARBNIEKU MĒRĶA GRUPAS ANALĪZE	11
4.1. MĒRĶA GRUPAS STATISTISKAIS PORTRETS.....	11
4.2. MĀCĪBU KURSI UN DARBĀ IEKĀRTOŠANĀS PĒC DALĪBAS AKTIVITĀTĒ.....	14
5. DARBA DEVĒJU ANALĪZE	16
5.1. DARBA DEVĒJU ATLASES KRITĒRIJI	16
5.2. DARBA DEVĒJU ATLASES KĀRTĪBA.....	17
5.3. DARBA DEVĒJU DALĪBAS ANALĪZE	18
6. AKTIVITĀTES FINANŠU ANALĪZE	20
7. AKTIVITĀTES ĪSTENOŠANAS PĀRRAUDZĪBA.....	23
SECINĀJUMI	24

1. SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Eiropas Savienības dalībvalstu attīstības procesus būtiski ietekmējis un joprojām ietekmē augstais jauniešu bezdarba rādītājs. Pēc Eurostat datiem 2010.gada II.ceturksnī ES bez darba bija 20,7% jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Arī Latvijā jaunieši ir viena no grupām, kuru visvairāk ir ietekmējusi ekonomiskā krīze, jo brīvo darba vietu skaita samazināšanās rezultātā jauniešiem ir grūti iekļauties darba tirgū. Eurostat dati liecina, ka Latvijā 2010.gada II.ceturksnī bez darba bija 32,4% jauniešu. Viens no galvenajiem jauniešu bezdarba iestāšanās riskiem ir nepieciešamās darba pieredzes trūkums. Papildus jauniešu integrēšanos darba tirgū apgrūtina izglītības iestādē iegūto prasmju neatbilstība darba tirgus vajadzībām, piemēram, persona ir ieguvusi akadēmiskās zināšanas, taču trūkst praktiskās prasmes. Jauniešiem, pabeidzot augstskolu, visbiežāk trūkst tādas prasmes, kā, piemēram, spēja strādāt ātri, informācijas apkopošanas un analizēšanas spējas, lēmumu pieņemšanas prakse, zināšanas par krīzes situācijas risināšanu, risku analīze un atbilstošu risinājumu pieņemšanas spējas. Vienlaikus daļai jauniešu ir grūtības atrast darbu arī zemo zināšanu dēļ. Nodarbinātības valsts aģentūras dati 2010.gada II.ceturksnī liecina, ka gandrīz 65% no visiem reģistrētajiem jauniešiem bezdarbniekiem ir pamatizglītība vai vispārējā vidējā izglītība. Ekonomiskā buma laikā jaunieši bieži izvēlējās pamest skolu un izmantot iespēju nopelnīt, piemēram, būvniecības sektorā, taču krīzes laikā bija pirmie, kuri tika atlaisti. Ja atbalsta sniegšana jauniešiem netiks turpināta, var rasties „zudusī paaudze”, kas ilgtermiņā kļūs ekonomiski neaktīva.

Jau Lisabonas stratēģijā tika izvirzīti mērķi bezdarba samazināšanai, tomēr daudzi no tiem netika sasniegti. Līdz ar to Eiropas Komisijā tika nolemts stratēģijā „ES 2020” noteikt mazāku skaitu mērķu, kas būtu skaidrāki, reālāki un kurus varētu vieglāk izmērīt. Galvenais „ES 2020” stratēģijas mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību ES kopumā un katrā ES dalībvalstī atsevišķi. „ES 2020” stratēģija balstās uz Integrētajām vadlīnijām, uz kā pamata ES dalībvalstis gatavo nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas īstenošanai. Eiropas Komisijas komunikācijā kā viena no prioritātēm ir definēta iekļaujoša izaugsme: attīstīt ekonomiku ar augstu nodarbinātības līmeni. Šī prioritāte tieši saskan ar Eiropas Komisijas stratēģijas „ES 2020” kvantitatīvo ES līmeņa mērķi, kurš ES būtu jāsasniedz līdz 2020.gadam, un 75% iedzīvotāju 20-65 gadu vecumā jābūt nodarbinātiem. Šim nolūkam Eiropas Komisija kā vienu no risinājumiem jauniešu bezdarba samazināšanai piedāvā vadošo iniciatīvu „Jaunieši kustībā”, kas paredz veicināt jauniešu integrāciju darba tirgū. Latvijas nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas īstenošanai mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību, nodrošinot vidējā termiņā augstu nodarbinātības līmeni 73% apmērā līdz 2020.gadam. Saskaņā ar „ES 2020” stratēģiju valstu līmenī dalībvalstīm, t.sk. Latvijai viens no izvirzītajiem uzdevumiem ir uzlabot jauniešu ienākšanu darba tirgū, veicinot integrētus pasākumus, kas ietver norādījumus, ieteikumus un mācekļa darbu. Kādēļ Latvijā ir svarīgi ieviest atbalsta pasākumus jauniešu nodarbinātības veicināšanai? Ir nepieciešams operatīvi organizēt un īstenot nodarbinātības iniciatīvas, lai:

- 1) liela bezdarba apstākļos jauniešiem sniegtu iespēju uzturēt darba iemaņas;
- 2) mazinātu jauniešu emigrāciju;
- 3) izmēģinātu duālās sistēmas modeļus ar mērķi noskaidrot, pie kādiem kritērijiem jauniešu prakse, t.sk. teorētisko zināšanu apguve darbojas/ nedarbojas efektīvi un plānotu nodarbinātības pasākumus nākotnē;
- 4) izveidotu pagaidu pasākumu, kas nākotnē tiktu aizvietots ar ilgtermiņa atbalsta pasākumu, pārejot no prakses līguma attiecībām „apmācības darba vietā” pieejas uz darba attiecībām ar darba līgumu – veicinot paša jaunieša un nākamā darba devēja savstarpēji atbildīgu un uz nākotni vērstu sadarbību;